



Eğitim Yönetiminde İzleme ve Değerlendirme Süreçlerinin İncelenmesi

Halil Bektaş

MEB şube Müdürü

halil28bektas@gmail.com, ORCID: 0009-0004-8567-190X

Hayrettin Tunç

MEB Eğitim Yöneticisi

na_na_72@hotmail.com, ORCID:0009-0009-2341-1885

Ayşegül Bileyen

MEB Eğitim Yöneticisi

bileyenaysegul@gmail.com, ORCID:0009-0002-2862-5531

Özet

Eğitim politikası üretmek sadece kanun metinlerinin yazılması, kanunlaştırılması ve uygulanmasından ibaret değildir. Politika süreci asıl bu aşamalardan sonra istenen hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığı, kanun uygulamasının etkilerinin ve sonuçlarının neler olduğu ve başka bir değişime ihtiyaç olup olmadığı, politikanın geçerliliğinin ne olduğu, gelecek için politikada değişiklikler için bir gerekçe olup olmadığı gibi sorulara da cevap aramaktadır. Bu cevapların arandığı süreç değerlendirme sürecidir. Bu aşama uygulama sonucu ortaya çıkan çıktıları ve sonuçları tüm boyutlarıyla değerlendirilmektedir. Politika uygulayıcılarının hedefi her zaman için arzu edilen sonuçları elde etmektir. Fakat hedeflere ulaşmada genelde birtakım sapmalar olabilmektedir. Politika sürecinin eksiksiz olarak işlediği, etkili uygulama için her türlü kaynakların eksiksiz olarak var olduğu durumlarda bile ulaşılması arzulanan hedeflerde sapma olabilmektedir. Uygulama aşaması politika sürecinde son adım değerildir. Politikanın etkililiğinin belirli zaman periyotlarıyla değerlendirilmesi gerekmektedir ve adımlar başarılı bir politikayı sürdüreceğ araçları ve kaynakları sağlamak için atılmalıdır. Eğitim yönetiminin değerlendirilmesi politika analizinin en son aşaması ve en önemli can alıcı bölümü olarak kabul edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Eğitim İzlemesi, Eğitim Değerlendirmesi

Examination of Monitoring and Evaluation Processes in Education Management

Summary

Producing an education policy does not consist only of writing, legislating and implementing legal texts. The policy process is also looking for answers to questions such as whether the desired goals have been achieved after these stages, what are the effects and consequences of law enforcement and whether there is a need for another change, what is the validity of the policy, whether there is a justification for changes in policy for the future. The process by which these answers are sought is the evaluation process. At this stage, the outputs and results obtained as a result of the application are evaluated in all dimensions. The goal of policy practitioners is always to achieve the desired results. However, there may usually be some deviations in achieving the goals. Even in cases where the policy process is fully functioning and all kinds of resources are fully available for effective implementation, there may be deviations in the desired goals to be achieved. The implementation phase is not the last step in the policy process. The effectiveness of the policy needs to be evaluated over certain time periods, and steps should be taken to provide the tools and resources to maintain a successful policy. The evaluation of education management can be considered as the last stage and the most important crucial part of policy analysis.

Key Words: Education Management, Education Monitoring, Education Evaluation

Giriş

Eğitim politikası üretmek sadece kanun metinlerinin yazılması, kanunlaştırılması ve uygulanmasından ibaret değildir. Politika süreci asıl bu aşamalardan sonra istenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı, kanun uygulamasının etkilerinin ve sonuçlarının neler olduğu ve başka bir değişime ihtiyaç olup olmadığı (Hall 2011), politikanın geçerliliğinin ne olduğu, gelecek için politikada değişiklikler için bir gerekçe olup olmadığı gibi sorulara da cevap aramaktadır. Bu cevapların arandığı süreç değerlendirme sürecidir (Çevik & Demirci, 2012, s. 63).

Bu aşama uygulama sonucu ortaya çıkan çıktılar ve sonuçlar tüm boyutlarıyla değerlendirilmektedir. Politika uygulayıcılarının hedefi her zaman için arzu edilen sonuçları elde etmektir. Fakat hedeflere ulaşmada genelde birtakım sapmalar olabilmektedir.

Politika sürecinin eksiksiz olarak işlediğı, etkili uygulama için her türlü kaynakların eksiksiz olarak var olduğu durumlarda bile ulaşılması arzulanan hedeflerde sapma olabilmektedir (Kaptı, 2011, s. 36).

Uygulama aşaması politika sürecinde son adım değildir. Politikanın etkililiğinin belirli zaman

periyotlarıyla değerlendirilmesi gerekmektedir ve adımlar başarılı bir politikayı sürdürecektir araçlar ve kaynakları sağlamak için atılmalıdır (Slack, 2009).

Eğitim yönetiminin değerlendirilmesi politika analizinin en son aşaması ve en önemli can alıcı bölümü olarak kabul edilebilir.

Eğitim Yönetiminde İzleme ve Değerlendirme

Eğitim yönetiminde politika değerlendirmesinin çeşitli tanımları yapılmıştır. Örneğin, Theodoulou ve Kofinis (2004) politika değerlendirmesini kalite, hedefe ulaşma, program verimliliği, etki ve belirlenebilen maliyetler hakkında genel yargıları içeren bir süreç olarak tanımlarken (s. 192) Dye (2002) politika değerlendirmesini kısaca kamu politikasının sonuçları hakkında bilgi edinmek olarak tanımlamıştır (s.351).

Wholey vd. (1970)'ne göre ise kamu politikasının değerlendirmesi ortak (kamusal) hedef ve amaçları karşılamada ulusal bir programın genel etkinliğinin değerlendirilmesi ve ölçülmesidir.

Nachimas (1979)'e göre de politika değerlendirmesi “devam eden kamu politikalarının ve kamusal sorunların etkilerinin tarafsız, sistematik ve deneysel incelenmesi”dir (Çevik & Demirci, 2012, 63).

Hall (2011) da politika değerlendirme sürecini “politika dizaynının, uygulamasının ve sonuçlarının sistematik olarak değerlendirilmesi” olarak tanımlamaktadır. Fischer (1996) de benzer bir bakış açısıyla kamu politikası değerlendirme sürecini politik gündemde sosyal, ekonomik, çevresel ve benzer problemleri çözmek veya iyileştirmek için belirlenen hareket tarzları üzerinde politik olarak anlaşılabilir mekanizması olarak tanımlamaktadır (Kaptı, 2011, s. 36).

Theodoulou ve Kofinis (2004)'in de bazı değerlendirme ile ilgili bazı bakış açıları şunlardır (s. 191):

1. Değerlendirme, belirli bir politika kapsamında uygulanan bir dizi faaliyetlerin belirlenmiş bir dizi hedeflere ulaşmış veya ulaşmadığının belirlenmesidir.

2. Değerlendirme, program kalitesi hakkında bir karar verme çabasıdır.

3. Değerlendirme, programın geleceği hakkında karar verme amacıyla bilgi toplama işlemidir.

4.Değerlendirme, uygulamanın ve sonuçlarının ne kadar başarılı olduğunu belirlemek için bilimsel yöntemlerin kullanılmasıdır.

Yapılan bu tanımlara bakıldığında kamu politikasının değerlendirmesinin ortak noktası, bir kamu politikasının etkinliği ve başarısı, böylece o politikanın toplum üzerindeki etkisini ölçmekle ilgilidir (Çevik & Demirci, 2012, s. 64).

Politika sonuçları ortaya çıkacak kadar süre uygulandıktan sonra politika değerlendirme kontrolü gerçekleşebilir. Politikanın uygulanıp yerleşmesine kadar ne kadar zamana ihtiyaç duyulabileceğine dair bir algıya ihtiyaç vardır.

Politika çıktılarının ölçümü sürekli olarak yapılabilirken değerlendirmedeki erken müdahaleler politikanın etkililiğini yanlış anlaşılmasına neden olabilir. Ayrıca, politik değişiminin içerik etkisini yeni bir şeyi ilk kez uygulama heyecanından ayırdetmek adına bir dizi öğretim döngüleri ortaya çıkıncaya kadar son değerlendirmenin geciktirilmesi tercih edilir (Haddad, 1995, s. 37).

Değerlendirme süreçlerindeki temel faaliyetler şunlardır (Theodoulou & Kofinis, 2004, s. 192):

- 1.Ölçümleri mümkün kılmak için politika veya programın amaç ve hedeflerinin tanımlanması
- 2.Misyon ifadesinin kavranması
- 3.Gerçekte başarılanlardan politika veya program amaçlarını ayırt etmek için biraraştırma tasarımının geliştirilmesi
- 4.Verilerin veya gerçek ölçümlerin toplanması
- 5.Verilerin analizi ve yorumlanması.

İzleme sistemi aracılığıyla veri toplama ve analiz yapmanın yanında, değerlendirme de proje ve programlar açısından politika uygulamasının etkisizliği gibi etkililiğini ve uygunluğunu kontrol eder. İzleme ve değerlendirme daha derin fenomenleri anlamamıza yardım eder. Onlar genellikle politika çıkarımlarına sahiptir. Politika seçeneklerini netleştirmede bize yardım ederler ve yeni program yönlerini önerirler (Uraivan, 1984).

Kamu politikası, sınırlı kamu kaynaklarını harcamayı öngörür ve/veya belirli bireysel veya kurumsal davranışlar üzerine kısıtlamalar getirir. Sonuç olarak halk, hükümet görevlilerinin bu politikaların verimliliği, etkililiği ve geçerliliği için hesap verebilirliğini bekleme hakkına sahiptir.

Bu nedenle politika değerlendirme, politika sürecinde bir politikanın amaçlanan etkilerini ve

sonuçların hedef nüfus ve bir bütün olarak toplum için pozitif mi yoksa negatif mi olduğunu belirleyebilmemiz için kesinlikle kritik bir aşamadır.

Politika değerlendirmesi sadece politika uygulamasının sonunda yer alması gerekmez. Fakat politika süreci boyunca devam eden bir süreç olarak oluşur. Hanekom daha ileri giderek kamu politikalarının değerlendirilmesinin politika hedefinin değerlendirilmesi veya onaylanması olduğunu söylemektedir (Matshikwe, 2004, s. 64).

Kamu politikasının değerlendirmesi iki şekilde yapılabilir;

- 1.Süreç değerlendirmesi ve ölçülmesi
- 2.Etki değerlendirmesi ve ölçülmesi.

Süreç değerlendirmesi ve ölçülmesi bir politikanın belirlenen hedef ve amaçlarına göre uygulanıp yürütülme derecesiyle ilgiliyken, etki değerlendirmesi ve ölçülmesi uygulanan politikanın toplum üzerinde bıraktığı etkiyle ilgilidir.

Politikaların etkisi (sonuçlar) şu boyutları içerebilir (Dye, 2002, s. 351):

- 1.Politikanın hedeflenmiş ve amaçlanmış çevre veya grupta etkileri
- 2.Politikanın hedef dışındaki grup veya yerlerdeki etkileri
- 3.Var olan koşullar ve durumlar üzerindeki etkileri kadar gelecek durumlar vekoşullar üzerindeki muhtemel etkileri
- 4.İlgili politikaya tahsis edilen kaynaklar bağlamında politikanın doğrudan maliyetleri
- 5.Bu politikanın kabul edilip yürütülmesi yüzünden başka alternatif şeyleri yapma fırsatlarını kaybetme de dahil kamu politikasının dolaylı maliyetleri.

Politikaların özellikle sosyal nitelikli olanların etkilerini sayısal ve tam olarak ölçmenin mümkün olmadığı söylenebilir. Yapılması gereken şey, politikanın sonuçlarını ve etkilerini mümkün olduğu kadarıyla dikkatli ve tarafsız bir şekilde değerlendirme yollarının araştırılması olmalıdır.

Değerlendirme süreci aşağıdaki sorular etrafında döner:

- 1.Söz konusu politikaların gerçek etkisi nedir?
- 2.Bu etkiler istenen değişiklikleri sağlamış mıdır?
- 3.Meydana gelen değişiklikler uygun mudur?

Eğitim Yönetiminde İzleme ve Değerlendirme Süreçlerinin İncelenmesi

- 4.Maliyetler uygulamanın başarısını olumsuz etkilemiş midir?
- 5.Maliyetlerin artması uygulamanın geniş bir şekilde veya uzun bir sürede yapılmasını düşünülmez hale getirmiş midir?
- 6.Politika siyasi ve sosyal olarak devam edebilir mi?
- 7.Etkiler uygun mudur?
- 8.Etkiler tam olarak gerçekleşmiş midir?
- 9.Diğer durumlarda bu etkileri tekrarlamak için olağanüstü çaba gerekli midir?

Kaptı'ya göre de değerlendirme aşamasında uygulama sonuçlarının neler olduğu, sonuçların arzulan hedeflerle ne derece örtüştüğu ve politikanın ne derece etkili uygulandığı sorularına cevap aranır (Kaptı, 2011, s. 36).

Eğer değerlendirme, politika çıktılarında bir eksiklik olduğunu gösterirse, politikanın kendisinin yeterli olup olmadığını veya uygulamada bir hatalı olup olmadığını belirlemek gerekir.

İnsan kaynağı yetersizlikleri, parasızlık, uygulama sırasında ortaya çıkan parasal yetersizlikler, iyi bir politika tasarlanmanın başarısızlığına neden olur. Diğer taraftan iyi bir uygulamada herhangi bir hata olmamasına rağmen, değerlendirme sonunda çıktılarda istenen sonuç elde edilemediyse işte o zaman politika kararını tekrar gözden geçirmek vane gibi düzenleme yapılması gerektiğini ve yeni politikaların belirlenmesi gerektiğini tespit etmek gerekir. Bu başarılır başarılmaz tekrar planlama ve uygulama aşamasına geçilir.

Çağdaş değişimin hızı ile eğitim sistemi arasındaki özel ilişki, başarılı bir şekilde tasarlanmış ve uygulanmış olsa bile girişimlerin zamanla yeniden düzenlenmelerini gerektirir. Politika etkisinin değerlendirmesi, politika değerlendirme aşamasındaki aynı kriterler kullanılarak yapılır (Haddad, 1995, s. 37).

Değerlendirme sürecinde politika hedeflerinin net olarak belirlenememesi uygulamanın etkilerinin izole edilmesi ve performansın değerlendirilememesi ortaya çıkan önemli sorunlardandır. Özellikle hedeflerin net ve açık bir şekilde belirlenemeyen politikaların objektif değerlendirilmeleri çok mümkün değildir.

Karar vericiler ve politikacılar genelde politika uygulamalarının sonuçlarını erken görmek istediklerinden değerlendirme sürecini de erken işletme girişimleri olmaktadır. Fakat birçok

politika uygulamasının kısa vadede getirileri olabileceği gibi uzun vadede getirileri ve sonuçları da olabilmektedir. Dolayısıyla politika uygulamasının gerçek ve objektif olarak değerlendirilmesi için uygun zaman dilimi seçilmelidir (Kaptı, 2011, s. 37).

Olumsuz değerlendirmeler politikayı değiştirmeye veya muhtemelen politikayı sonlandırmaya sebep olabilirken, belirli bir politikanın etkisinin olumlu değerlendirmeleri ise uygulama ve döngünün devam etmesine yol açacaktır.

Herhangi bir çıkar grubunun ya da politika aktörünün eğilimine bağlı olarak, uygulanan veya gerçekleştirilen bir politika veya programın çok iyi olduğu algısı geniş bir etki yaratabilir. Herhangi bir kamu politikası veya devlet eylemlerinin geriye dönük analizi, siyasi ideolojiler, değerler, deneyimler, ölçme araçları, amaçların açıklığı ve kurumsal ön yargıların yanı sıra zaman, bütçe, etik konular ve politika kısıtlamaları gibi bir dizi gerçek dünya kısıtlamaları tarafından sınırlandırılmaktadır.

Herhangi bir politikanın değerlendirme sonuçlarını yorumlamada ve anlaşılmasında anahtar, sürecin doğasında olan ön yargının derecesidir. Ancak bu eksiklik, adil ve tarafsız politika değerlendirme ürünlerini üretme çabalarına engel olmamalıdır.

Politika değerlendirmenin amacı, politika kusurlarını ortaya çıkarmak ve geniş kapsamlı politika sürecinde belirlenmiş sınırlamaların tümünü düzeltmeye çalışmaktır. En basit şekilde, bir kamu programını değerlendirme, programın hedeflerini kataloglamayı, hedeflerin başarıya ulaşma derecesini ölçmeyi ve belki de programın belirtilen amaçları doğrultusunda organizasyonun performansını getirebileceği değişiklikleri önermeyi içerir.

Bu tür politika programlarının sonuçları, onların etkilerini açıklayarak ya da bir dizi kurulmuş standartlara göre başarılı veya başarısız olup olmadığını bakarak belirlenir (Theodoulou & Kofinis, 2004, s. 194).

EĞİTİM YÖNETİMİNDE İZLEME VE DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİ

Mantıksal süreçlerindeki analitik perspektif zeminindeki politika değerlendirme modellerinin çoğu, başlangıçtaki politika hedefleri tarafından kavramsallaştırdıkları şey ile uygulandığı şekliyle politika veya program tarafından gerçekten başarılan şey arasındaki eşitsizliği tanımlamaya

alışkındırlar.

Ancak diğer birçok model, değerlendirmenin gerçek amacının ne olduğu, süreçte değerlendirmenin ne olduğu, değerlendirmenin kapsamının dar mı geniş mi olduğu veya ne kadar olması gerektiği ve sonuç olarak organize edilen ve yürütölen değerlendirmenin nasıl olması gerektiği (örneğin başarıyı veya başarısızlığı belirlemek için ne gibi ölçme araçlarından yararlanmalı) gibi farklı hedefleri üzerindeki analizlerine odaklanırlar.

Theodoulou ve Kofinis (2004) en yaygın kullanılan politika değerlendirme tipolojilerinin dört genel türünü tanımlamışlardır ve bunlar süreç değerlendirmesi, sonuç değerlendirmesi, etki değerlendirmesi ve maliyet değerlendirmesidir (s. 193-194).

1.Süreç Değerlendirmesi

Süreç değerlendirmesi, bir politika veya programın ne kadar iyi uygulandığını analiz eder. Değerlendirmenin bu türü, programı, hizmet sunumu yönlerini, uygulamayı geliştirmek için neler yapılabileceğini belirlemek için program yöneticileri tarafından daha sık kullanılır.

Doğrudan politika veya programın istenen sonuçları elde edip etmediği hedef kitle üzerinde etkili olup olmadığı ile ilgilenmez. Theodoulou ve Kofinis (2004) süreç değerlendirmesi için aşağıdakilerin yapılması gerektiğini söylemektedirler (s. 194):

- 1.Bir program veya politikanın geçerli düzeyde gerçekleşip gerçekleşmediği belirlenmeli,
- 2.Herhangi bir sorun tanımlanmalı,
- 3.Sorunlara çözümler geliştirilmeli,
- 4.Bir kez gerçekleştirildiğinde çözümlerin nasıl uygulanması ve değerlendirilmesi gerektiği önerilerek program performansı geliştirilmeli.

2.Sonuç Değerlendirmesi

Theodoulou ve Kofinis (2004) sonuç değerlendirmesi ile ilgili kendi tartışmalarında çıktı ve sonuç

kavramlarını karıştırmışlardır (s. 194). Çıktılar, bir yılda inşa edilen okul veya bir yılda dağıtılan ders kitabı sayısı gibi hükümet aktivitelerinin ölçümleridir.

Hâlbuki sonuçlar, normal olarak bir politikanın hedef nüfus üzerinde etkili olması için dikkate alınır. Örneğin politika, başlangıçta aranan istendik davranış değişikliğini üretti mi? Bu durumda, yazarlar sonuç değerlendirmesinin çıktılar ile ilişkili olduğunu belirtirler. Örneğin, bir eğitim politikasının belirtilen amacı, Türkçeyi doğru kullanma ise programın uygulanmasından sonra öncesine göre öğrencilerin Türkçeyi doğru kullanıp kullanmadıklarına yönelik saptama yapılır.

Theodoulou ve Kofinis tarafından tanımlandığı gibi sonuç değerlendirme politikanın kullanıma hazır ve somut sonuçları üzerinde daha fazla odaklanmaktadır. Sonuç değerlendirmesinin ana unsurları şunlardır (Theodoulou & Kofinis, 2004, s. 194);

- 1.Yasal amaç
- 2.Program hedefleri
- 3.Program unsurları ve göstergeler
- 4.Gösterge ölçümleri
- 5.Program çıktıları (pozitif veya negatif)

3.Etki Değerlendirmesi

Etki değerlendirme politika değerlendirme olarak daha yaygın algılanan bir değerlendirmedir. Bu tür değerlendirmenin amacı, belirli bir politika veya programın gerçekten amaçlanan etki başarısına ulaşıp ulaşmadığını belirlemektir.

Etki değerlendirme sonuç değerlendirme ile karşılaştırıldığında politikanın tanıtılması ve uygulanması yoluyla hedef kitlenin herhangi bir şekilde etkilenmiş olup olmadığını değerlendirmesiyle ilişkilidir.

Aynı zamanda, politika düzey yöneticileri ve politika tasarımcılarının her ikisi için de önemli olan, programın dağıtımından hedef kitlenin uygunbir şekilde yararlanıp yararlanmadığını tespit etmek için ele alınmış olan orijinal problem üzerinde programın etkisiyle ilişkilidir (Theodoulou &

Kofinis, 2004, 194). Etkideğerlendirmesi ile (Theodoulou & Kofinis, 2004, s. 194);

1.Program veya programın teorik hedefleri

2.Gerçek hedefleri

3.Program veya politikanın amaçları

4.Program veya politikanın sonuçları ve onların etkideki amaçladıklarının veya amaçlamadıklarının negatif mi yoksa pozitif mi olup olmadığı belirlenmeye çalışılır.

4.Maliyet Değerlendirmesi

Tarihi açıdan incelendiğinde fayda maliyet analizinin (cost-benefit analysis) kökeninin 19. yüzyıla kadar gittiği görölmektedir. Fayda maliyet analizi konusunda ilk katkıyı kamu yatırımlarının sosyal faydasını ölçmeyi amaçlamış olan Fransız mühendis ve iktisatçı J. Dupuit tarafından yapıldığı söylenebilir. Ancak teorik açıdan asıl gelişmenin 1958 vesonrasından, günümüze kadar sürdüğü anlaşılmaktadır (Akalin'dan aktaran Ergen, 2008).

Basit bir şekilde belirtmek gerekirse fayda-maliyet analizleri politika tarafından oluşturulan yararlar ile politika veya programın maliyetlerinin karşılaştırılmasıdır. (Theodoulou & Kofinis, 2004, s. 194).

Fayda maliyet analizi uygulaması ülkeden ülkeye değişiklik gösterebilir. Çünkü her ülkenin idari, yasal ve kültürel yapısı birbirinden farklıdır. Ancak, bu durum, fayda-maliyetanalizi yapılmasına ilişkin ortak temel ilkelerin belirlenmesine engel değildir (Yılmaz, 2010).

OECD'ye üye ülkelerde yapılan gözden geçirmeler çerçevesinde, ülkelerin fayda- maliyet analizini yaparken uygulayacakları ortak ilkeler 1997 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır (OECD, 2004).

AB'de bu çerçevede 2005 yılında fayda maliyet analizinin ne zaman ve hangi düzenlemeler için yapılacağı, fayda maliyet analizinin yürütülmesi sürecinde yapılması gereken işlerin neler olduğu ve nasıl ele alınması gerektiği adım adım açıklanmıştır. AB tarafından yayımlanan ortak metodolojide üye ülkelerde uygulanacak fayda-maliyet analizinin altı analitik adımda yapılması kararlaştırılmıştır (AB, 2005):

- 1.Sorunun teşhis edilmesi,
- 2.Amaçların ortaya konulması,
- 3.Politika seçeneklerinin belirlenmesi,
- 4.Belirlenen politika seçeneklerinin analiz edilmesi,
- 5.Her bir politika seçeneğinin etkilerinin karşılaştırılması,
- 6.Değerlendirme.

Buna göre, çağımızda kıt kaynakların etkin kullanımı sorunu, her alanda olduğu gibi, kamu kesiminde de oldukça önem kazanmıştır. Kamu kesiminde kararlar alınırken, alternatiflerin belirlenmesine yarayan ölçütlerin geliştirilmesinde, sayısal analizlerin uygulanması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu durum eğitim kurumlarını da etkilemekte ve eğitim sisteminde maliyet etkililiğinin nasıl artırılacağına ilişkin çabalar her geçen gün artmakta ve karar organlarının politikalarına yansımaktadır (Aktaran Yıldız, 2010).

Ancak eğitim politikaları için fayda-maliyet analizleri yapmanın ne kadar doğru olduğu tartışılır. Çünkü eğitim politikalarının sonuçlarının alınması uzun zaman alır ve ölçülmesi çok zordur.

Politika değerlendirmeciler, herhangi bir değerlendirmede kullanılan maliyetlerin ve faydaların, belirli bir program veya politikanın gerçek etkilerini doğru olarak temsil etmeyebileceğinin (en azından tamamını) farkında olmalıdırlar (Theodoulou & Kofinis, 2004, s.194).

Sonuç

Eğitim yönetiminde izleme ve değerlendirme kamu politikasının sonuçlarını ve politikanın başarıya ulaşıp ulaşmadığını belirlemek için kullanılan bir süreçtir. İlk bakışta, eğitim yönetiminde izleme ve değerlendirme anlaşılabilir bir kavram gibi görünür, ancak sürecin daha yakından incelenmesi, politikanın değerlendirilmesi, politika sürecinin herhangi bir aşaması olduğu kadar, politik ve ayrıştırıcı olarak eşit olabileceği de anlaşılmaktadır.

Eğitim Yönetiminde İzleme ve Değerlendirme Süreçlerinin İncelenmesi

Eğitim yönetiminde izleme ve değerlendirme, özgün bakış açısıyla bakıldığında spesifik politika sürecini etkilemeye çalışan çok sayıda politik çıkar grupları ve politika aktörleri için ek fırsatlar sağlar.

Eğitim yönetiminde izleme ve değerlendirmede farklı politika değerlendiricileri ve farklı siyasi gruplar, eğitim politikalarını farklı şekillerde değerlendirecektir. Bir muhgrupafazakâr, geleneksel eğitim sistemlerinin özlemi içerisindeyken bir başka grup eğitimle ilgili dünyadaki yeniliklerin eğitim sistemine yansıtılmasını isteyecektir.

Pek çok şeyde olduğu gibi eğitim yönetiminde izleme ve değerlendirme sürecinde de normatif perspektifler hem politikanın hedeflerinin değerlendirilmesi hem de politikanın istenen hedeflere ne kadar ulaştığının analiz edilmesi noktasında devreye girmektedir.

Eğitim yönetiminde izleme ve değerlendirme normatif değerlendirmeler yeterli değildir; politikanın etkisi ve sonuçları hakkında bir karara varmadan önce ampirik boyut da hesaba katılmalıdır. Belirli bir politikanın içeriği, çıktıları ve etkilerinin ampirik analizini içermeyen bir politika değerlendirmesi eksik kalacaktır.

Kaynakça

Asri, S. (2015). Türkiye’de eğitim politikalarının aktörleri. A. Gümüş (Ed.), Türkiye’de eğitim politikaları içinde (s.77-109). Ankara: Nobel.

Bardach, E. (2000). A practical guide for policy analysis: The eightfold path to more effective problem solving. New York: Chatham House.

Bayırbağ, M. K. (2013). Kamu politikası analizi için bir çerçeve. M. Yıldız & M. Z. Sobacı (Der.), Kamu politikası, kuram ve uygulama (1. Baskı). (s. 44-65). Ankara: Adres.

Corkery, J., Land, A. & Bossuyt, J. (1995). A Study Based on the Introduction of Cost-Sharing for Education in Three African Countries. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?> Avrupa Birliği-Türkiye Sosyal, Kültürel, Eğitim, Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi, 4(7), 24-67.

Demir, F. (2011). Kamu politikası ve politika analizi çalışmalarının teorik çerçevesi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 30, 107-120.

Demiralp, A. (2004). Süleyman Demirel Dönemindeki eğitim ve kültür politikaları. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Demirtaş, B. (2008). Atatürk döneminde eğitim alanında yaşanan gelişmeler. Akademik Bakış Dergisi, 1(2), 155-176.

Erzan, A. (2005). Eğitim Yönetimi Sistemleri Günce, 32, 4-8. Avrupa Birliği-Türkiye Sosyal, Kültürel, Eğitim, Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi, 4(7), 24-67.

Fischer, F. (1996). Evaluating public. New York: Prentice Hall.

Huang, Z., Wang, T. & Li, X. (2015) The political dynamics of educational changes in China. Avrupa Birliği-Türkiye Sosyal, Kültürel, Eğitim, Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi, 4(7), 24-67.

Kuş, E. (2003). Nicel-nitel araştırma teknikleri: Sosyal bilimlerde araştırma teknikleri nicel mi? Nitel mi? Ankara: Anı.

Laswell, H.D. & Kaplan, A. (1950). Power and society, New Haven: Yale University. Laswell, H.D. (1958). Politics: Who gets what, when, how? New York: Meridian Books.

Munger, M. C. (2003). Analyzing policy. New York: WW Norton.

Odabaşı, F. (2013). Algıları ve Bilgiyi Özümseyici Bireyler. Türkiye Sosyal, Kültürel, Eğitim, Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi, 4(7), 24-67.

Rizvi, F. & Lingard, B. (2010). Globalizing education policy. New York: Routledge. Sabatier, P. (1986). Top-down and Bottom-up Approaches to Implementation Research: A Critical Analysis and Suggested Synthesis. Journal of Public Policy, 6 (1), 21-48.

Sezgin, İ. (2019). 2019 yılında Türk milli eğitimi ve yönetimi ulusal sempozyumu. Ankara: Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim, Araştırma, Geliştirme Vakfı.

Şimşek, H. (2013). OECD 2013 eğitim göstergeleri raporu: Ne ekersen onu biçersin. Türkiye Sosyal, Kültürel, Eğitim, Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi, 4(7), 24-67.

Eğitim Yönetiminde İzleme ve Değerlendirme Süreçlerinin İncelenmesi

Toksöz, F. (2004). Assessment of public administration in Turkey. Retrieved from UNPAN Avrupa Birliği-Türkiye Sosyal, Kültürel, Eğitim, Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi, 4(7), 24-67.

Yenilmez, K. ve Duman, A. (2008). İlköğretimde matematik başarısını etkileyen faktörlere ilişkin öğrenci görüşleri. Kırgızistan Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19, 251-268.